

มาตรฐานการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา

The Administration Standards of Partnership School

สุภาวดี มิสุนา

Supavadee Misuna

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Education Administration, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand
E-mail: pavadee1967@gmail.com

Received June 9, 2022; Revised September 8, 2023; Accepted September 15, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา 2) ผลการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยใช้ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นหน่วยวิเคราะห์ ซึ่งเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาจำนวน 3 โรงเรียน มีผู้ให้สัมภาษณ์โรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครูผู้สอน 1 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และ แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนและตัวแทนผู้ร่วมพัฒนาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนารุ่นที่ 1 และ 2 จำนวน 102 โรงเรียน สถิติที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า

1. มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 16 ด้าน และ 98 ตัวบ่งชี้ คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มี 2 ด้าน 20 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มี 9 ด้าน 46 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 5 ด้าน 32 ตัวบ่งชี้

2. ผลการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 186 คน เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 95 ตัวบ่งชี้ ส่วนอีก 3 ตัวบ่งชี้ คือมาตรฐานที่ 1 ด้านที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่ 4 บริหารงานวิชาการเชิงธุรกิจ เห็นด้วย 56 คน คิดเป็นร้อยละ 30.11 ไม่เห็นด้วย 130 คน คิดเป็นร้อยละ 69.89 และตัวบ่งชี้ที่ 5 นิเทศ กำกับ ติดตามการบริหารคุณภาพสถานศึกษา โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นด้วย 120 คน คิดเป็นร้อยละ 64.52 ไม่เห็นด้วย 66

คิดเป็นร้อยละ 35.48 และมาตรฐานที่ 2 ด้านที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่ 5 นิเทศภายในโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมพัฒนา เห็นด้วย 170 คิดเป็นร้อยละ 91.39 ไม่เห็นด้วย 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.61 ตามลำดับ

คำสำคัญ: มาตรฐานการบริหาร; โรงเรียนร่วมพัฒนา

Abstract

The research's objectives were to find: 1) Partnership school administration standards and indicators, and 2) Partnership school confirmation results for administration standards and indicators. Three primary schools served as the unit of analysis. Under the Office of the Basic Education Commission and the informant by each school, there were four people: the Director of the school, the Deputy Director of the school, the teacher, and the school of Education Commission. A semi-structured interview and an opinionnaire were Developed and used as tools for integrating the experts' opinions and perspectives. The Experts were 102 primary schools, who attended the partnership schools project generated by the Office of the Basic Education Commission. Frequency, percentage and content analysis were used in the statistical analysis.

The research findings of this research were to follow:

1. Standards and administrative indicators for partnership schools consist of 3 standards, 16 aspects, and 98 indicators., The first standard, student quality, 2 aspects, 20 indicators. The second standard, 2) Administration and management, 9 aspects, 46 indicators. The third standard, 3) The process of teaching– and learning process, which attaches great that focuses on importance to learners, 5 aspects, 32 indicators.

2. The confirmation of the standard and the indicators for the administration of the partnership schools, 186 experts or 100 percent agreed with the 95 indicators, while the other three indicators in standard 1, aspects 2, indicator 4, Administration Academic business, 56 experts or 30.11 percent agreed with the finding, and 130 experts or 69.89 percent disagreed with the finding. The indicator 5, Supervision and monitoring of educational school quality management by Board of Basic Education Institutions were agreed with the finding, 120 experts or 64.52 percent While 66 experts or 35.48 percent were disagreed and the standard 2, aspects 2, indicator 5, Internal supervision by participation of partnership, 170 experts or 91.39 percent were disagreed with the finding, and 16 experts or 8.61 percent agreed with the finding.

Keywords: Administration Standards; Partnership School

บทนำ

นับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประเทศไทยปฏิรูปการศึกษารอบแรก (พ.ศ. 2542–2552) โดยเริ่มเกิดกฎหมายประกอบอีกหลายฉบับที่มุ่งหวังให้การศึกษาของไทยได้รับการปฏิรูปทุกมิติตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นับตั้งแต่ปรับโครงสร้างการบริหาร การกระจายอำนาจ จนถึงเรื่องที่สำคัญที่สุด คือ การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อเตรียมสังคมไทยเข้าสู่โลกยุคใหม่โดยมุ่งสร้างทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงและทุนทางปัญญาที่จะนำประเทศไทยให้อยู่รอดในสังคมไทยยุคใหม่ที่มีความรู้เป็นปัจจัยหลักของทั้งระบบเศรษฐกิจและสังคมการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552–2561) ซึ่งเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) เป็นเจ้าภาพในการจัดทำกรอบของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งสรุปประเด็นของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษ ที่ 2 ได้แก่ 1) คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย 2) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม แต่ผลปรากฏในด้านคุณภาพการศึกษายังต่ำและดิ่งลงซึ่งสวนทางกับการลงทุนการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลให้คุณภาพด้าน (Pissuwan, 2019) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้ตระหนักถึงแนวคิดการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพโรงเรียนในสังกัดจากแนวทางที่รัฐบาลจัดตั้งโครงการสานพลังประชารัฐ โดยมีเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนและยกระดับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดยุทธศาสตร์ระดับการศึกษา 10 ด้าน เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน คือ 1) พัฒนาระบบข้อมูลสถานศึกษาและผลการศึกษาที่เปิดเผยสู่สาธารณะ 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลเพื่อให้โรงเรียนทั่วประเทศได้เข้าถึงแหล่งสาระความรู้และมาตรฐานการศึกษาจากทั่วโลก 3) พัฒนาหลักสูตรและคู่มือการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเองและมีการคิดวิเคราะห์ 4) ส่งเสริมการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ 5) พัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 6) สร้างแรงจูงใจให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน 7) พัฒนาความร่วมมือและสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ 8) ยกย่องทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียน 9) พัฒนาและส่งเสริมผู้นำ รุ่นใหม่เข้าร่วมพัฒนาโรงเรียน 10) พัฒนาศูนย์การศึกษางานค้นคว้าวิจัยเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาเทคโนโลยีแห่งอนาคตในระดับภูมิภาค และต่อมากระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดให้มีการจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School Project) ซึ่งเป็นส่วนขยายของโรงเรียนประชารัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษา ด้วยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนภายใต้การสนับสนุนทรัพยากรและการบริหารที่จำเป็นและเหมาะสมจากผู้สนับสนุน ซึ่งประโยชน์ที่สถานศึกษาจะได้รับ แต่จากผลการศึกษาวิจัยของจัดุพร แวไธสง ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียน

ร่วมพัฒนา (Partnership School) จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ด้านบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง และประเด็นเรื่องร่วมกันกำหนดนโยบายและวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด เช่นเดียวกับศิริรินทร์ทิพย์ วรรณภักตร์, สาธร ทรัพย์รวงทอง และ ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ปัญหาสูงสุด คือ การส่งเสริมการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผ่านกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้านการบริหารงานงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา พบว่า ปัญหาสูงสุด คือ การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาทักษะการผลิตสื่อนวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอรวมมรดกทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ปัญหาสูงสุด คือ การกำหนดขอบเขต มอบหมาย อำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบได้อย่างชัดเจน ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า ปัญหาสูงสุด คือ การส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน พบว่า ปัญหาสูงสุด คือ การส่งเสริมภูมิปัญญาในท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน โดยความร่วมมือของทุกฝ่าย ประกอบกับกลุ่มโรงเรียนร่วมพัฒนาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนารุ่นที่ 1 และ 2 ยังไม่มีเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้หลักในการเทียบเคียง ซึ่งแสดงถึงพฤติกรรมหรือผลการปฏิบัติงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในระดับใดระดับหนึ่งที่เกี่ยวข้องว่าเป็นคุณภาพที่ประสบความสำเร็จ ทั้งโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการและผู้ร่วมพัฒนา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เรื่องมาตรฐานการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนา และผู้ร่วมพัฒนาให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา
2. เพื่อทราบผลการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา

สมมติฐานการวิจัย

1. มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนาเป็นพหุองค์ประกอบ
2. มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนามีความเหมาะสม

การทบทวนวรรณกรรม

1. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 จำนวน 3 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน 1.1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน 1.2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Office of the Basic Education Commission, 2018)

2. โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) เป็นโครงการที่คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปเพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนตามนโยบาย THAILAND 4.0 ใช้แนวคิดการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาภายใต้บทบาทความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและบริษัท มูลนิธิ องค์กร หรือสถาบันที่สนับสนุนทรัพยากรและมีส่วนร่วมในการบริหารให้กับสถานศึกษา ซึ่งเป็นส่วนขยายของโรงเรียนภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษาด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาและข้อเสนอแนะของมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ในเป้าหมายการพัฒนา 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) การพัฒนาครู 3) การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และ 4) การพัฒนาคุณภาพการบริหาร (Office of Basic Education Policy and Planning, 2018)

3. การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) จำนวน 3 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 12 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกตที่ไม่เป็นการรบกวน (Unobtrusive Observation) (Supavadee Misuna, 2022)

4. งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนาผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานของนักวิชาการศึกษานักวิจัยที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับมาตรฐานการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ได้แก่ (Howard & Taylor, 2001); (Joyce et al., 2002); (Epstein et al., 2009); (The Council for Corporate & School Partnerships, 2022); (Sandra, 2005)

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

1. ใช้ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เป็นหน่วยวิเคราะห์ ซึ่งเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาจำนวน 3 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนมีผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์โรงเรียนละ 4 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครูผู้สอน 1 คน และ คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน 1 คนรวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 12 คน ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านหนองเงือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 2) โรงเรียนบ้านบึงทับแรด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอำเภอสองแคว เขต 1 และ 3) โรงเรียนวัดนาคู (จังหวัดการศึกษา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ผู้วิจัยพัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) เพื่อยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ผู้วิจัยพัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนา จำนวน 3 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน 12 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบและบรรลุมิติวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย

1. การสัมภาษณ์ด้วยตนเองจากโรงเรียนร่วมพัฒนา จำนวน 3 โรงเรียน
2. การเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบ Social Distancing ด้วยการสร้างแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Forms เมื่อผู้เชี่ยวชาญตอบกลับมา ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคำตอบที่ตอบกลับมาโดยเลือกผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่ตอบมาครบทั้ง 98 ข้อจึงถือว่าเป็นคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่สมบูรณ์

โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาจำนวน 3 โรงเรียน มีผู้ให้สัมภาษณ์โรงเรียนละ 4 คน รวมผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 12 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และการสังเกตที่ไม่เป็นการรบกวน (Unobtrusive Observation) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 ผู้วิจัยประสานกับโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์
- 1.2 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อยื่นขอหนังสือขอความร่วมมือจากโรงเรียนในการสัมภาษณ์

1.3 ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ตามที่นัดหมายด้วยตนเอง และจัดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อยืนยันตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 2.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูล

2.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google Forms เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้จากผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนารุ่นที่ 1 และ 2 จำนวน 102 โรงเรียนโดยกำหนดให้มีผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น โรงเรียนละ 2 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนและตัวแทนผู้ร่วมพัฒนารวมทั้งสิ้น 204 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ในการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์โรงเรียนร่วมพัฒนา จำนวน 3 โรงเรียน เป็นแบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3. การวิเคราะห์ยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบปิด ให้เลือกตอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มี 2 ด้าน 20 ตัวบ่งชี้ คือ

ด้านที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน มี 9 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ 2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น และแก้ปัญหา 3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม 4) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา 6) มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ 7) มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 8) มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพของท้องถิ่นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวันได้ 9) มีความสามารถในการอ่าน การเขียนภาษาไทย

ด้านที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มี 11 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ 2) มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด 3) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย 4) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย 5) สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม 6) การมีทักษะในการแสวงหาความรู้ 7) กล้าแสดงออก มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถนำเสนอผลงานของตนเองต่อสาธารณชน 8) มีพฤติกรรมเชิง

บวกสอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 9) มีภาวะผู้นำ ผู้ตามที่ดี 10) มีความรู้และทักษะการป้องกันตนเองให้มีความปลอดภัย ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา 11) มีความสามารถในการประยุกต์ใช้และปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มี 9 ด้าน 46 ตัวบ่งชี้ คือ

ด้านที่ 1 มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน กำหนดนโยบาย เป้าหมายในการบริหารจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วม 2) ผู้ร่วมพัฒนาเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือเป็นที่ปรึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน 3) มีกระบวนการที่ชัดเจน ที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน 4) ผู้ร่วมพัฒนา ร่วมมือกันกำหนดมาตรฐานการพัฒนาตามความต้องการของผู้รับบริการ 5) ผู้ร่วมพัฒนา ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู พร้อมทั้งจะมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา

ด้านที่ 2 มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มี 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) จัดเก็บข้อมูลโรงเรียนเชิงลึก 2) จัดตั้งและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 3) พัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับนักเรียนและชุมชน 4) บริหารงานวิชาการเชิงธุรกิจ 5) นิเทศ กำกับ ติดตามการบริหารคุณภาพสถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6) ประเมินคุณภาพโรงเรียน โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ร่วมพัฒนา

ด้านที่ 3 ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) พัฒนาองค์ความรู้ ทักษะในศตวรรษที่ 21 เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 2) จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างรอบด้านให้ครบทั้งทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะ

ด้านที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) กำหนดนโยบายพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาไปในทิศทางเดียวกับนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน และจัดทำหลักสูตรการพัฒนา 2) สร้างความตระหนักและพัฒนาความพร้อมของผู้มีส่วนร่วม 3) ปรับเปลี่ยนแนวคิดของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลง 4) ใช้กระบวนการ PLC ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ และ 5) นิเทศภายในโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมพัฒนา

ด้านที่ 5 จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้สอดคล้องกับความโดดเด่นของโรงเรียน 2) โรงเรียนสะอาด ร่มรื่น น่าดู น่าอยู่ 3) มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 4) ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ 5) ส่งเสริมการใช้สื่อ เทคโนโลยีให้กับชุมชน

ด้านที่ 6 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีครูหรือบุคลากรรับผิดชอบงานด้าน ICT ของโรงเรียน 2) สนับสนุนอุปกรณ์และ

สื่อ ICT เพื่อการศึกษา 3) ผูกอบรมการใช้อุปกรณ์และสื่อ ICT 4) สร้างช่องทางและคลังความรู้ Digital 5) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการสนับสนุนด้าน ICT

ด้านที่ 7 คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา มี 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) มีอุดมการณ์และความมุ่งมั่นพร้อมที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการโรงเรียน 3) แสวงหาโอกาสให้กับครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน 4) สร้างแรงบันดาลใจให้กับครู บุคลากรและผู้ร่วมพัฒนา 5) มีความสามารถในการกระตุ้นทางปัญญา และพัฒนาผู้ร่วมพัฒนา 6) มีความสามารถในการสร้างและพัฒนาทีมงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 7) เป็นผู้นำทำ

ด้านที่ 8 การมีส่วนร่วมของชุมชน มี 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ของโรงเรียน 2) สนับสนุนงบประมาณ และภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) สร้างและพัฒนา แหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนและท้องถิ่น 4) ผู้ปกครองช่วยเหลือผู้เรียนเรื่องกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งในและนอกโรงเรียน 5) จัดตั้งกลุ่มผู้ปกครองและเลือกตัวแทนเพื่อร่วมตัดสินใจการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน 6) มีผู้รับผิดชอบการประสานงานกับผู้ร่วมพัฒนา ประเมินผลการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมพัฒนา

ด้านที่ 9 ความโปร่งใสในการบริหารจัดการ มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) จัดทำแผนงาน โครงการในการใช้ทรัพยากร 2) ดำเนินงานในรูปแบบองค์คณะบุคคล 3) รายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 5 ด้าน 32 ตัวบ่งชี้ คือ

ด้านที่ 1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ มี 9 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) จัดการเรียนรู้ในรูปแบบ STEM education 2) จัดการเรียนรู้แบบ Active learning 3) จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 4) จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 5) มีเทคนิคการจัดการเรียนรู้บนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 6) สื่อสารระหว่างครูและผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ 7) ผู้ปกครองมีการเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน 8) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำเสนอผลงาน และเผยแพร่ผลงานตนเองต่อสาธารณชน 9) มีนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน

ด้านที่ 2 ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มี 5 ตัวบ่งชี้ 1) โรงเรียนมีนโยบายเกี่ยวกับการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ “ใช้ได้ ใช้เป็น ใช้ต่อยอด” 3) สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้มีความหลากหลาย พรั่งพร้อม และเพียงพอในการใช้งาน 4) ครูมีความสามารถในการออกแบบ สร้างและผลิตสื่อการเรียนรู้ 5) ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ด้านที่ 3 มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก มี 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน 2) ครูผู้สอนวางแผนใช้ข้อมูลนักเรียนอย่างเหมาะสม 3) ครูผู้สอนมีการสะท้อนผลการเรียนรู้เชิงบวก 4) ครูผู้สอนมีความอดทนและยอมรับต่อธรรมชาติพฤติกรรมตามวัยของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ไตร่ตรอง ทบทวน พฤติกรรมตนเอง 5) ครูผู้สอนใช้เทคนิคการอธิบาย แนะนำให้

เหตุผลกับผู้เรียน 6) ครูผู้สอนใช้คำพูดเชิงบวก และมีความอดทนและยอมรับต่อธรรมชาติพฤติกรรมตามวัยของผู้เรียน

ด้านที่ 4 ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน มี 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ประเมินตามสภาพจริง ตามบริบทโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม 2) ดำเนินถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) เครื่องมือประเมินมีความหลากหลายตรงตามวัตถุประสงค์ในแผนการจัดการเรียนรู้ 4) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยในการประเมิน 5) ประเมินพฤติกรรม/กระบวนการทำงาน/ผลงานของผู้เรียน 6) สะท้อนคิดระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครู

ด้านที่ 5 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ มี 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) วางแผนจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วม 2) ใช้กระบวนการ PLC เป็นกลไกการพัฒนางานของโรงเรียน 3) กำหนดกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม PLC กลุ่มบุคลากรภายในโรงเรียน และกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 4) จัดทำปฏิทินการจัดกิจกรรม PLC และจัดกิจกรรม PLC ตามปฏิทินอย่างสม่ำเสมอทั้งกลุ่มภายในและกลุ่มภายนอก 5) มีเครือข่ายในการแสดงผลงานผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมแข่งขัน 6) สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน เข้าร่วมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการแข่งขัน

2. ผลการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้โรงเรียนร่วมพัฒนา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 186 คน เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 95 ตัวบ่งชี้ ส่วนอีก 3 ตัวบ่งชี้ คือมาตรฐานที่ 1 ด้านที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่ 4 บริหารงานวิชาการเชิงธุรกิจ เห็นด้วย 56 คน คิดเป็นร้อยละ 30.11 ไม่เห็นด้วย 130 คน คิดเป็นร้อยละ 69.89 และตัวบ่งชี้ที่ 5 นิเทศ กำกับ ติดตามการบริหารคุณภาพสถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นด้วย 120 คน คิดเป็นร้อยละ 64.52 ไม่เห็นด้วย 66 คิดเป็นร้อยละ 35.48 และมาตรฐานที่ 2 ด้านที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่ 5 นิเทศภายในโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมพัฒนา เห็นด้วย 170 คิดเป็นร้อยละ 91.39 ไม่เห็นด้วย 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.61 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา มีจำนวน 3 มาตรฐาน 16 ด้าน 98 ตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณามาตรฐานและตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ด้าน เป็นข้อค้นพบการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนาบนพื้นฐานทฤษฎีการบริหารจัดการเชิงระบบหรือแนวคิดเชิงระบบ (System Concept) ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่มีความเชื่อว่า การจัดการมีลักษณะต่อเนื่องกัน และมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของหน่วยงานย่อยต่าง ๆ กับส่วนรวมทั้งหมด ความสำเร็จในการจัดการขององค์การขึ้นอยู่กับการจัดการของทุกระบบมิใช่กับระบบใดระบบหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์เฉพาะมาตรฐาน 3 มาตรฐาน ก็คือ องค์ประกอบในระบบ 3 ส่วน กล่าวคือ มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบ แรงงาน เงินทุน ทรัพยากรต่าง ๆ

รวมไปถึงเวลาและสถานที่ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการ(Process) ได้แก่ เทคนิควิธี ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด ตัวบ่งชี้แต่ละมาตรฐาน จะพบองค์ประกอบที่อยู่นอกระบบ แต่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของระบบ ได้แก่ ทรัพยากร คือ ปัจจัยด้านบุคลากร เงิน วัสดุ ทรัพยากรธรรมชาติ ความคาดหวัง ได้แก่ ความคาดหวังของโรงเรียนผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ร่วมพัฒนา สุดท้ายคือสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภาวะเศรษฐกิจ เทคโนโลยี การเมืองและสังคม รวมไปถึงตัวบ่งชี้ที่สะท้อนว่ามีการตรวจสอบอยู่ทุกขั้นตอนของระบบ ในลักษณะที่เรียกว่า Feedback หรือ ข้อมูลย้อนกลับ ด้วยกระบวนการเรียนรู้แห่งชุมชนทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งเป็นการบอกให้รู้ว่าแต่ละขั้นตอนดีหรือไม่ดีเพียงใด ร่วมกันตรวจสอบว่าผลผลิตหรือคุณภาพผู้เรียนที่ได้มีปริมาณและคุณภาพตรงกับความต้องการหรือไม่ มีส่วนจะต้องปรับปรุงพัฒนาอย่างไร เมื่อวิเคราะห์ตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า สอดคล้องกับ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2551) และจอห์นสโตน (Johnstone, 1981) ที่ได้จำแนกประเภทของตัวบ่งชี้โดยแบ่งตามทฤษฎีเชิงระบบซึ่งจะประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต เมื่อพิจารณามาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และด้านที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สอดคล้องกับ โรช เอ็ม เค และเคลลี เวลลาคอร์ท สโตรบาช (Roche and Kelly Vaillancourt Stronach, 2019) ได้ศึกษาเรื่อง Nine Elements of Effective School Community Partnerships to Address Student Mental Health, Physical Health, and Overall Wellness พบว่าการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต สุขภาพกาย และสุขภาพโดยรวมของนักเรียนนั้น เพื่อให้เกิดผลดีสูงสุดต่อผลการเรียนและสุขภาพของนักเรียน ความจำเป็นที่โรงเรียนและชุมชนต้องทำงานร่วมกัน ผู้ร่วมพัฒนาสามารถช่วยโรงเรียนเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับการเรียนในระดับ วิทยาลัยและการประกอบอาชีพและโรงเรียนมีส่วนร่วมกับผู้ร่วมพัฒนาให้นักเรียนประสบความสำเร็จในด้าน วิชาการ ตัวชี้วัด คือ มาตรฐานคะแนน ผลการทดสอบ ครูสนับสนุนดูแลนักเรียนผลการเรียน ครูใช้วิธีการเชิงบวกด้านการเรียนการสอน อัตราการจบการศึกษา และการอ่านของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3

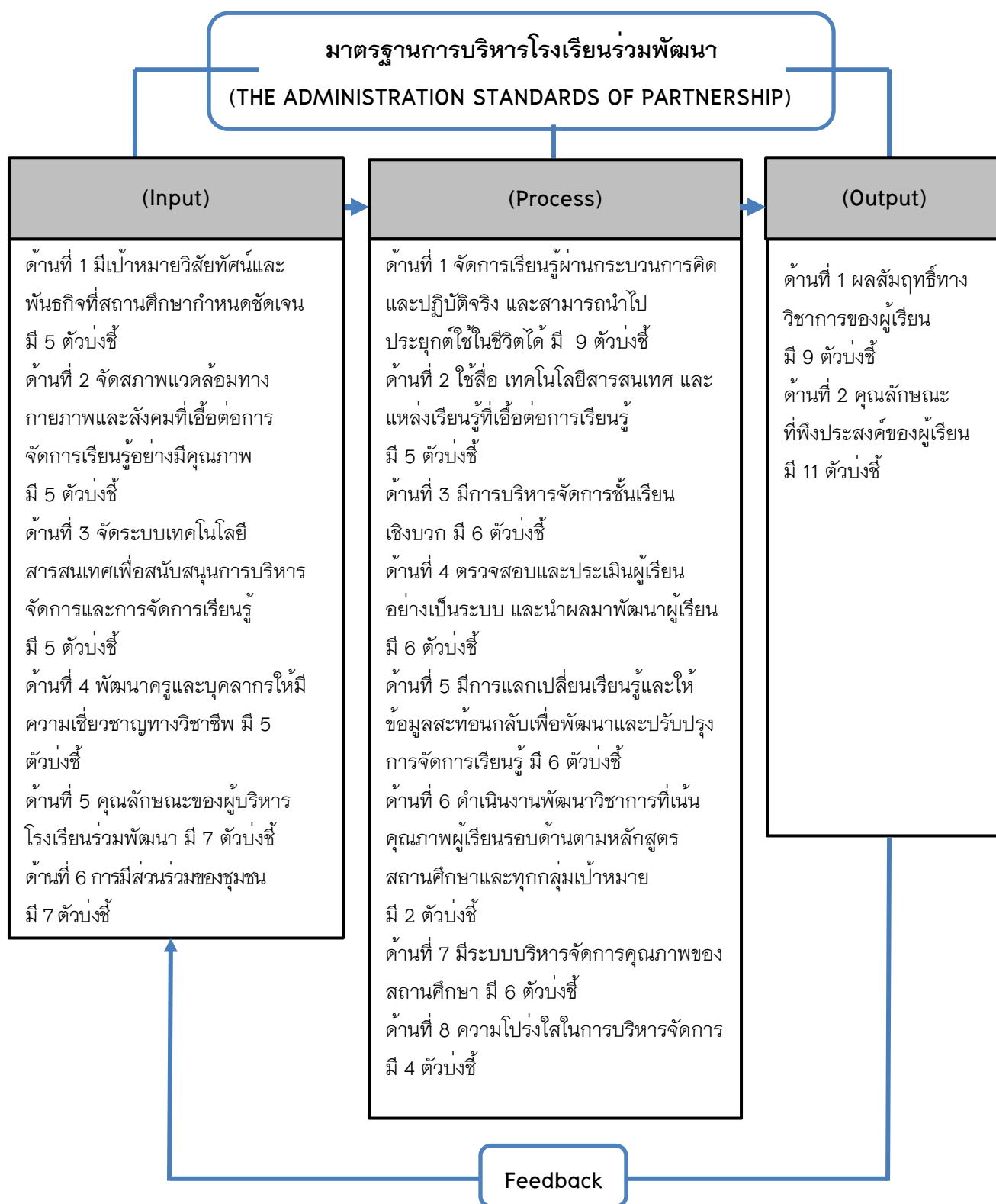
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ การมีส่วนร่วมของผู้ร่วมพัฒนาซึ่งประกอบด้วย ชุมชน ครอบครัวและบุคลากรในโรงเรียนทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน เริ่มด้วยจัดทำข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนา เข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการของโรงเรียน และตั้งกลุ่มเครือข่ายในการเข้ามาร่วมพัฒนา มีตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนที่เข้ามาร่วมตัดสินใจในการบริหารจัดการ เริ่มตั้งแต่ ร่วมกำหนดนโยบาย รวมทั้งความต้องการของผู้รับบริการ กำหนดความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ร่วมสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร กระบวนการพัฒนาทั้งบุคลากรในโรงเรียนและผู้ร่วมพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอปสเทียน เจ แอล และคณะ (Epstein and others, 2009) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง School, family, and community partnerships: Your handbook for action, คิลพาสทริกส์, ชูซาน จอนห์ และ มัลฟอร์ด (Kilpatrick, Johns & Mulford, 2003)

ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง Maturing School–community Partnerships: Developing Learning Communities in Rural Australia พบว่า ลักษณะของการเป็นผู้ร่วมพัฒนาที่มีประสิทธิภาพได้ระบุไว้แบบ คือ (1) การสื่อสารที่เปิดกว้างและต่อเนื่องและสื่อสารแบบ 2 ทาง (2) การวางแผน กำหนดวิสัยทัศน์ การตั้งเป้าหมาย และการประเมิน (3) ความมุ่งมั่น (4) การประเมินความต้องการของโรงเรียนและ ผู้เรียน (5) การประสานงาน (6) การจัดสรรทรัพยากรบุคคลอย่างเหมาะสม (7) มุ่งที่กระบวนการ จากทักษะ ความสามารถ และความรู้ที่ (8) การทำงานเป็นทีม (9) ใช้ทักษะและความรู้ของชุมชน ทั้งหมด ประสพการณ์และประโยชน์ในการสร้างการศึกษาที่ดีให้กับกลุ่มผู้เรียน (10) สนับสนุนการวิจัย และประเมินผลเพื่อเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งถือว่าหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนเป็นของทุกคนในชุมชนไม่ใช่ โรงเรียนดำเนินการเพียงลำพัง

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็น กระบวนการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ PTA (National Parent Teacher Association, 2015) สมาคมครูและผู้ปกครองแห่งชาติ ได้ศึกษาเรื่อง PTA National Standards for Family–School Partnerships: An Implementation Guide พบว่า กรอบงานความร่วมมือ ระหว่างชุมชนและโรงเรียนที่ให้นักเรียนประสบความสำเร็จทั้งที่โรงเรียนและในชีวิต คือ (1) พัฒนา เด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพสูงที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้และการพัฒนา เพื่อให้เด็กมีความพร้อมก่อนเข้า เรียน (2) โรงเรียนมีหลักการในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีคุณภาพ มีหลักสูตรที่ ทำทนาย รวมทั้งมีการกำหนดมาตรฐานและความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนไว้สูง (3) นักเรียนมา โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความ (4) วิชาการ ตัวชี้วัด คือ มาตรฐานคะแนนผลการทดสอบ ครูสนับสนุน ดูแลนักเรียน ผลการเรียนรู้ ครูใช้วิธีการเชิงบวกด้านการเรียนการสอน อัตราการจบการศึกษา และการ อ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (5) สุขภาพร่างกายแข็งแรง พัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ โดย เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2. ผลการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้โรงเรียนร่วมพัฒนา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 186 คน เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 95 ตัวบ่งชี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวน 3 มาตรฐาน 16 ด้าน 98 ตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณามาตรฐานและตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ด้าน เป็นข้อค้นพบการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนาบน พื้นฐานทฤษฎีการบริหารจัดการเชิงระบบหรือแนวคิดเชิงระบบ (System Concept) ซึ่งเป็นกระบวนการ บริหารที่มีความเชื่อว่า การจัดการมีลักษณะต่อเนื่องกัน และมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งต้อง พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของหน่วยงานย่อยต่าง ๆ กับส่วนรวมทั้งหมด

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อค้นพบการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนาบนพื้นฐานทฤษฎีการบริหารจัดการเชิงระบบหรือแนวคิดเชิงระบบ (System Concept) ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่มีความเชื่อว่า การจัดการมีลักษณะ

ต่อเนื่องกัน และมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งต้องพึงพาอาศัยซึ่งกันและกันของหน่วยงานย่อยต่าง ๆ กับส่วนรวมทั้งหมด ความสำเร็จในการจัดการขององค์การขึ้นอยู่กับการจัดการของทุกระบบมิใช่กับระบบใดระบบหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์เฉพาะมาตรฐาน 3 มาตรฐาน ก็คือ องค์ประกอบในระบบ 3 ส่วน กล่าวคือ มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบ แรงงาน เงินทุน ทรัพยากรต่างๆ รวมไปถึงเวลาและสถานที่ ซึ่งจากผลการศึกษาวิจัยประกอบด้วย 9 ด้าน 46 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการ (Process) ได้แก่ เทคนิควิธี ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งจากผลการศึกษาประกอบด้วย 5 ด้าน 32 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ก็คือ ผลผลิต (Output) เป็นผลที่ได้รับจากปัจจัยนำเข้าและกระบวนการทั้งหมด ประกอบด้วย 2 ด้าน 20 ตัวบ่งชี้

สรุป

การศึกษาวิจัยเรื่อง มาตรฐานการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา (The Administration Standards of Partnership School) ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษามาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาเป็นแนวคิดการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาภายใต้บทบาทความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ และบริษัท มูลนิธิ องค์กร หรือสถาบันที่สนับสนุนทรัพยากรและมีส่วนร่วมในการบริหารให้กับสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การวิจัยครั้งนี้ใช้ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ซึ่งเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาจำนวน 3 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์โรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน ผู้เชี่ยวชาญในการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) รุ่นที่ 1 และ 2 จำนวน 102 โรงเรียน โดยตัวแทนในการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อยืนยันมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนาโรงเรียนละ 2 คน รวมผู้เชี่ยวชาญที่ยืนยันข้อมูลทั้งสิ้น 204 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2)แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้มาตรฐานการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 โดย 1.1) ศึกษาค้นคว้าตัวแปรมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา 1.2) สัมภาษณ์และสังเกตที่ไม่เป็นการรบกวน (Unobtrusive Observation)โรงเรียนร่วมพัฒนาจำนวน 3 โรงเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ขั้นตอน

3 การยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยการรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญที่เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาโดยมีตัวแทนในการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา จำนวน 204 คน

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 16 ด้าน 98 ตัวบ่งชี้ คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มี 2 ด้าน 20 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มี 9 ด้าน 46 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 3 มี 5 ด้าน 32 ตัวบ่งชี้ โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยร้อยละ 100 จำนวน 95 ตัวบ่งชี้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การวิจัย เรื่อง มาตรฐานการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 16 ด้าน 98 ตัวบ่งชี้และผลการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 95 ตัวบ่งชี้ อีก 3 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 1 ด้านที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่ 4 บริหารงานวิชาการเชิงธุรกิจ เห็นด้วย 56 คน คิดเป็นร้อยละ 30.11 ไม่เห็นด้วย 130 คน คิดเป็นร้อยละ 69.89 และตัวบ่งชี้ที่ 5 นิเทศ กำกับ ติดตามการบริหารคุณภาพสถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นด้วย 120 คน คิดเป็นร้อยละ 64.52 ไม่เห็นด้วย 66 คิดเป็นร้อยละ 35.48 และมาตรฐานที่ 2 ด้านที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่ 5 นิเทศภายในโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมพัฒนา เห็นด้วย 170 คิดเป็นร้อยละ 91.39 ไม่เห็นด้วย 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.61 ตามลำดับ ดังนั้นจึงนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์กับการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ดังนี้

1.1 การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา ตัวบ่งชี้เป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบและประเมินคุณภาพและพัฒนาการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

1.2 การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ตัวบ่งชี้มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการวิจัยโดยเฉพาะตัวบ่งชี้ที่สามารถใช้แทนลักษณะของระบบการศึกษาในงานวิจัย โดยนำไปใช้วิเคราะห์เพื่อศึกษาวิจัยในแง่มุมต่าง ๆ ตามต้องการได้ถูกต้องและน่าเชื่อถือ ดีกว่าการใช้ตัวแปรเดียวหรือตัวแปรย่อยแต่ละตัว ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานของการวิเคราะห์เท่านั้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ (องค์ความรู้) ที่สำคัญ คือ

2.1 การวิจัยเชิงนโยบายการขับเคลื่อนโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการขับเคลื่อนโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา
ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 กลยุทธ์การนิเทศภายในโรงเรียนร่วมพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

นางลักษณ์ วิรัชชัย. (2551). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมิน*. การประชุมวิชาการเปิดขอบฟ้าคุณธรรม
จริยธรรม. วันที่ 29 สิงหาคม 2551 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหา
มกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน.

Bureau of Educational Testing.(2020).*Establishing Educational Standards for Educational Institutions*.
Bangkok: N.A. Rattanatrading Partnership Limited.

Epstein, J. L. and others. (2009). *School, Family, and Community Partnerships: Your Handbook for
Action*. 2nd. California: A sage Publications Company Thousand Oaks.

Howard, S. and Taylor, L. (2001). *School-Community Partnerships : A Guide In The School Mental
Health Project*. California: UCLA.

John C. (1998). *Leadership and the Learning Organization in Self Managing School*. Victoria:
University of Melbourne.

Johnstone, J. N. (1981). *Indicators of Education System*. London: McGraw-Hill.

Kilpatrick, S., Johns, S. and Mulford, B. (2003). *Maturing School-Community Partnerships: Developing
Learning Communities in Rural Australia*. Australia: University of Tasmania.

National Parent Teacher Association. (2015). *PTA National Standards for Family-School Partnerships:
An Implementation Guide* (Research Report). National Parent Teacher Association.

Office of the Basic Education Commission. (2018). *Partnership School Project*. Bangkok: Aksornthai
Printing House.

Roche, M. K. and Kelly Vaillancourt Stronach. (2019). *Nine Elements of Effective School Community
Partnerships to Address student Mental Health, Physical Health, and Overall Wellness*.
(Research Report). Institute for Educational Leadership, National.

Sandra, M. (2005). *Analysis of Characteristics of Effective School and Business Partnerships : A Case
Study of a Medium Size Florida District* (Doctoral Dissertation). Florida State University
College of Education.

Misuna, S. (2022). *The Deputy Director of Suphanburi Primary Educational Service Area Office 1*.
Interview, February 18-19, 2022.

Pissuwan, S. (2019). *Problems of Thai Education and the Inferiority of Global Competitiveness*.

Retrieved Jan 10, 2019, From <http://url.us/uKvAV>

The Council for Corporate and School Partnerships. (2022). *A How-to Guide for School–Business*

partnerships. Retrieved March 8, 2019, from [https://outreach.ou.edu/educationalservices/](https://outreach.ou.edu/educationalservices/education/edutas/comprehensive-centers-archive/knowledgebases/response-to-intervention)

[education/edutas/comprehensive-centers-archive/knowledgebases/response-to-intervention](https://outreach.ou.edu/educationalservices/education/edutas/comprehensive-centers-archive/knowledgebases/response-to-intervention)

[knowledgebase/be-aware-of-non-financial-resources/a-how](https://outreach.ou.edu/educationalservices/education/edutas/comprehensive-centers-archive/knowledgebases/response-to-intervention)